

Zapatero canvia de bandera

Quan travessa el moment més complicat com a president espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero ha situat Alfredo Pérez Rubalcaba al seu costat. El tàndem mirarà d'evitar que la maregassa afone la nau socialista, un vaixell que –bon vent i barca nova!– ha amollat el llast del PSC i del PSPV-PSOE.

Després de mitja hora escoltant tot d'arguments contraris a l'energia nuclear, el convidat al despatx presidencial de la Moncloa es va quedar glaçat en veure com l'amfitrió, José Luis Rodríguez Zapatero, per fi deixava de mirar el sostre, alhora que desencanaixava unes mans que de feia minuts –ara cap a l'esquerra, ara cap a la dreta– recorrien els seus llavis inferiors...

—...I les enquestes què en diuen, de l'energia nuclear? Què en pensa la gent?

L'anècdota és de fa uns mesos, però demostra la importància suprema que el president espanyol atorga a la demoscòpia. Per això, quan va llegir els darrers sondatges publicats als dos diaris de referència de l'electorat del PSOE, Zapatero va tenir clar que havia de moure fitxa: *El País* i *Público* asseguren que el PP ja sobrepuja els socialistes de 14,5 punts i 13,4, respectivament, i ell no sols suspèn, sinó que fins i tot és més mal qualificat que el cap de l'oposició, Mariano Rajoy, amb totes les conseqüències que té això.

L'única pinzellada verda –l'únic integrant del seu gabinet que la ciutadania aprova– és Alfredo Pérez Rubalcaba, i és a aquest càntabre expert en mil batalles i una a qui s'ha encomanat Zapatero: la setmana passada el feia vice-president primer i portaveu, sense perdre les atribucions d'Interior, que ja tenia.

Zapatero rescata el gat més vell del partit per tal de rescatar el propi futur, doncs. La jugada vol deixar el partit en mans solvents –si l'any vinent decideix de no optar a un tercer mandat–, o, en cas

que acabe compareixent de nou davant les urnes, tenir possibilitats reals d'eixir-ne victoriós. De fet, Zapatero sempre ha cregut en allò de les set vides.

Adéu a les apostes desconegudes –ariscades– i hola al pragmatisme elevat al màxim exponent, per tant. Rubalcaba aterra a la vice-presidència espanyola més forta que ha existit mai de bracet de Ramón Jáuregui, històric del socialisme basc, soci habitual del PNB i, com ell, persona que va garantir l'estabilitat parlamentària a la primera legislatura de Zapatero. El lleonès va desfer-se'n ara fa un any i escaig per tal de promocionar un altre basc, Eduardo Madina: Jáuregui, que no va tenir inconvenient a qualificar la seua destinació –el parlament d'Estrasburg– de “cementiri d'elefants”, esborra per fi les paraules *etern aspirant* i passa a ser ministre, amb majúscules: és el ministre de Presidència, i té la missió, com Rubalcaba, de coordinar més bé els membres del gabinet i de transmetre en alta definició la gestió governamental. María Teresa Fernández de la Vega, a qui Zapatero ha lloat sense límit amb motiu del seu comiat, abandona la vice-presidència després d'haver-hi esmerçat més esforç que ningú, però amb el desgast inherent que implica ser la portaveu de l'executiu en plena crisi econòmica.

En morir el bienni progressista 2004-2006, Zapatero va refugiar-se rere la bandera que, segons alguns, havia trepitjat cada dia del seu mandat, i va ornamentar els missatges institucionals més innocus amb un solemne “Gobierno de España”,

Alfredo Pérez Rubalcaba, nou vice-president primer i portaveu del govern espanyol, en una visita recent al Marroc.

que encara dura. Ara el cap de l'executiu estatal s'embolcalla en Rubalcaba, i bé prou que ho celebra Felipe González, que, així que sabé el nomenament en qüestió, va felicitar Zapatero pel fet de "mesurar els temps com cal", a més de proclamar que "aquests dies coneixem, probablement, el millor Zapatero".

"Forta ofensiva política". Amb les piles recarregades pel pacte pressupostari amb el PNB i Coalició Canària –un suport per a la resta de legislatura, en realitat– i també gràcies a la sempre reconfortant visita a Ponferrada –diumenge 17 d'octubre va ser al Bierzo, la terra que el veié despuntar com a polític–, Zapatero anunciava dimecres passat una "acció de forta ofensiva política".

Darrerament, ha copsat certes "dificultats" a l'hora d'"explicar les decisions" del seu govern. Ho va reconèixer davant la premsa, alhora que anunciava un "enfortiment del nostre discurs polític" i la intenció de "tenir més iniciativa". Això recomanava d'augmentar amb celeritat les competències de Rubalcaba, un excel·lent dialèctic, el polític que més por fa al PP, justament perquè és el més hàbil enraonant i el polític més expert del PSOE. "No el descobrirem pas ara", va afirmar Zapatero: "tots sabem de sobres" les virtuts d'un home que ja fou portaveu a l'últim govern de González.

L'acapament de poder de Rubalcaba és tan notable que, òbviament, a Zapatero li van demanar si el seu ascens calia interpretar-lo en clau successòria, cosa que el lleonès va respondre de manera críptica: "Les lectures, són lliures", per bé que de seguida va recordar que, al PSOE, "no hi ha dits possibles, i d'exemples recents, en tenim algun", en clara referència a Trinidad Jiménez, la seua aposta a les primàries madrilenyes davant el secretari general del PSM, Tomás Gómez, que finalment va guanyar el torcebraç. A ella, l'ha recompensada amb la llaminera cartera d'Afers Estrangers, en substitució de Miguel Ángel Moratinos; és un departament més aristocràtic que no el de Sanitat, que fins ara ocupava.

L'accés del tàndem Rubalcaba-Jauregui a l'executiu és indissoluble de l'alto-el-foc decretat per ETA i del nou discurs que impera a l'esquerra *abertzale*. En paraules de Zapatero, cal aprofitar "l'ocasió tan decisiva que tenim per avançar cap a la fi de la banda terrorista ETA", una

“prioritat estructural” del seu gabinet. Però aquest camí, com ja va deixar clar el 2006, serà “difícil i complicat”.

Amb tot, Rodríguez Zapatero sobretot vol posar l'accent en el fet que es tracta d'un govern “renovat i políticament reforçat” –un executiu d'una “gran fortalesa política”, insistia–, cosa que implícitament explica que l'anterior no en tenia tant, de pes polític. És justament aquest aspecte –atorgar més valor al seu olfacte particular que no als pesos pesants del partit–, un dels que més li han retret des que és president espanyol, al si del PSOE. Ara, quan *in extremis* recorre a ells –tots homes, per cert– per tal de redreçar el rumb, en destaca la “gran capacitat de comunicació”, una qualitat cabdal per tal d'explicar “amb claredat” a la societat “allò que fem”. En referència a Jáuregui, sense anar més lluny, Zapatero en valorava la “gran capacitat de comunicació amb els grups polítics” i el fet que “s'explica molt bé”.

En resum, ha fet fora sis ministres dels disset, tres dels quals l'acompanyaven des del 2004: va dedicar un “agraïment especial” a De la Vega per la “petjada inesborrable” que llega la seua feina entusiasta, “dia i nit”: “No puc expressar-ho amb paraules”, va dir. Molt més contingut es mostrarà, en canvi, amb Moratinos i amb Elena Espinosa, que cedeix la cartera de Medi Ambient, Medi Rural i Marí a Rosa Aguilar, ex-alcaldeessa de Còrdova per Esquerra Unida. En conserva una “especial gratitud”, alguna cosa més que als ex-ministres de Treball –Celestino Corbacho, que serà el número 3 per Barcelona a les llistes del PSC el 28 de novembre–, d'Habitatge –Beatriz Corredor– i d'Igualtat –Bibiana Aído–, un trident a qui va limitar-se a agrair-los la col·laboració prestada. Corredor i Aído, curiosament, esdevenen secretàries d'estat de les matèries de què fins ara eren ministres i que ara han resultat eliminades “com a resposta a la petició del Congrés dels Diputats”, que va instar Zapatero a reduir la mida de l'administració estatal. Corredor passa a estar sota les ordres de José Blanco, que assumeix Habitatge dins de Foment, mentre que Aído ocupa el segon graó de l'estructura capitanejada per Leire Pajín a Sanitat, Igualtat i Política Social.

Billar socialista. La magnitud de la renovació dissenyada per Zapatero és

Pajín cap a València?

Rodríguez Zapatero i Leire Pajín es van conèixer al Congrés dels Diputats l'any 2000, i de seguida van teixir una bona amistat. El lleonès hi creu molt, com ningú més.

El PSC i el PSPV-PSOE només representen dues de les quinze carteres ministerials assignades per Zapatero. Un percentatge ínfim, en comparació amb els anteriors executius, que sempre havien tingut entre quatre i cinc membres relacionats amb Catalunya o el País Valencià: De la Vega, Pedro Solbes, José Montilla, Jordi Sevilla, Joan Clos, Bernat Soria, Celestino Corbacho i Carme Chacón, l'única que hi sobreviu. Dels darrers deu nomenaments, del febrer del 2009 ençà, tan sols hi té a veure Leire Pajín, nascuda a Sant Sebastià però resident a Benidorm (Marina Baixa) des que estudiava primària. La lleugeresa del pes catalano-valencià –de les Illes, mai no ha tingut cap ministre– al nou govern de Zapatero contrasta amb allò que havia estat tradicional durant el seu mandat i en el de Felipe González.

Siga com siga, la irrupció de Pajín al consell de ministres no passa desapercebuda. A 34 anys i un mes, la seua connexió amb Zapatero és òbvia. Des que van coincidir al Congrés l'any 2000, que van declarar-se fidelitat absoluta. Pajín fou la integrant més jove –23 anys– de la primera executiva federal de Zapatero, que més tard va fer-la secretària d'estat de Cooperació, secretària d'organització del PSOE i, ara, ministra de Sanitat, Igualtat i Política Social, una cartera que, depèn de com, pot servir-li per al lluïment, com ja ha passat amb Trinidad Jiménez.

L'evolució imparabile de Pajín genera suspicàcies entre els caps visibles del PSPV, molts dels quals coneixen la indiferència que va mostrar ella quan Jordi Sevilla, el 2007, va suggerir que podia aterrar a la federació valenciana. Sense gaire pes orgànic, Sevilla no tenia opcions d'esdevenir secretari general sense el suport tàcit de Ferraz, on Pajín –tot i no ser encara responsable d'organització– ja tenia predicament. En cas que Alarte faça figa el maig vinent i que el PSOE perda el govern el 2012, podria ser que la benidormera enfilara la A3... Una altra cosa serà que tinga èxit. La seua elecció com a ministra es produïa 72 hores abans que el comitè federal validara la candidatura del trànsfuga Agustín Navarro a Benidorm –un cas que l'ha desgastada molt– i la seua gestió al PSOE tampoc no ha estat per a fer salts d'alegria. La imatge pública se n'ha ressentit força, amb un índex de valoració baix. Ara bé, controla bona part del PSOE provincial alacantí.

molt més àmplia que no es pensava. Com si es tractara d'una jugada de billar que toca diverses boles, ha tingut efectes directes sobre l'estructura del PSOE eixida del 37è congrés federal, el del 2008, quan Blanco va estrenar una recuperada vice-secretaria general i Pajín va fer-se càrrec de l'organització, tot esdevenint la número 3 socialista. La relació entre ells mai no ha excel·lit, fins al punt que ja s'havien creat dos grups enfrontats.

Conscient de la importància d'arribar amb un partit ben unit a les conteses electorals –l'imminent 28N, a Catalunya; el 22 de maig del 2011, als municipis i 13 autonomies, i la primavera del 2012, a les estatals–, Zapatero ha etzibat a Pajín allò que políticament s'anomena una "puntellada cap amunt". Se'n desfà a les tasques organitzatives, on col·loca Marcelino Iglesias, president aragonès fins al maig, un baró territorial molt respectat al si de la formació.

Aquest monitor d'esquí haurà d'esquivar els penosos auguris que totes les enquestes preveuen per als socialistes, que amb prou feines si conservarien tres governs autonòmics. El seu to conciliador, la nul·la estridència al costat de l'enèrgica Pajín, pot ajudar a transmetre'n una imatge més propera. Elena Valenciano, secretària de política internacional a l'executiva federal, també exercirà un paper clau en la política comunicativa: alternarà amb Iglesias les compareixences des de la seu central del PSOE.

Pajín ha estat la persona més fugaç a la secretaria d'organització socialista –dos anys i tres mesos–, una àrea vital en què els responsables acostumen a ser-ho durant un temps dilatat. Blanco s'hi va estar vuit anys; Ciprià Ciscar, sis; Txiki Benegas, deu, i Carmen García Bloise, cinc. Els resultats tan fluixos del partit a Galícia el 2008, a les europees del 2009 i, sobretot, la moció de censura de Benidorm, en què hi ha involucrada sa mare –que ha hagut de donar-se de baixa del PSPV–, han malmès la seua imatge. La mala gestió del congrés de la seua federació, la valenciana, tampoc no l'ha afavorida gens: donà suport explícit a Jorge Alarte i se'n distancià de seguida.

Dues picades d'ull. A fi de remuntar les enquestes –el PP no creix gaire, però els socialistes perden un de cada quatre votants del 2008–, Zapatero ha fet dues picades d'ull als electors més progres-

Per bé que la relació de José Blanco amb Marcelino Iglesias no és pas gaire millor que la del gallec amb Leire Pajín, tots dos hauran de traure el PSOE del marasme que afecta el partit.

De la Vega ha estat destituïda després de sis anys i mig de ser la veu del govern espanyol. Carme Chacón és l'única catalana d'un executiu en què el pes valencià també s'ha reduït força.

sistes, la majoria dels quals poden anar a raure a l'abstenció. Els proposa dues cares clarament relacionades amb l'esquerra: Rosa Aguilar i Valeriano Gómez –aquest últim a Treball i Immigració–, uns nomenaments que aniran adherits a alguns gestos governamentals amb què Zapatero mirarà de reconciliar-s'hi. El més contundent ben bé podria ser la negativa a allargar l'edat de jubilació fins als 67. Gómez, afiliat de la UGT que va ser present a la manifestació de la vaga general i de què els sindicats tenen molt bona opinió després de la seua tasca com

a secretari d'estat amb Jesús Caldera entre el 2004 i el 2008, hauria de servir per a refer ponts.

Tanmateix, el veritable canvi a l'executiu és la conformació d'un nucli dur de quatre persones –Zapatero, Rubalcaba, Jáuregui i Blanco– que mirarà de bastir un nou projecte guanyador. El bruixot gallec ja avisa que el 2012 tornaran a derrotar el PP... Però Zapatero, que no perd el seu costum, no s'ho creurà fins que no ho detecte a les enquestes.

Victor Maceda